

PERHON VARHAISKASVATUSUUNNITELMA 2020

Sisällys

1.4. PERHON VARHAISKASVATUSSUUNNITELMAN LAATIMINEN	2
2.8 PERHON KUNNAN VARHAISKASVATUKSEN TEHTÄVÄ JA YLEISET TAVOITTEET	4
2.8.2 VARHAISKASVATUS OSANA LAPSEN KASVUN JA OPPIMISEN POLKUA	5
2.8.4 OPPIMISKÄSITYS	7
2.8.5 LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN	8
3.4 VARHAISKASVATUKSEN TOIMINTAKULTTUURI PERHOSSA	11
3.4.1 OPPIVA YHTEISÖ	11
3.4.2 LEIKKI	12
3.4.3 HYVINVOINTI, TURVALLISUUS JA KESTÄVÄ ELÄMÄNTAPA	13
3.4.4 HUOLTAJIEN KANSSA TEHTÄVÄ YHTEISTYÖ	15
3.4.5 MONIALAINEN YHTEISTYÖ	16
4.7 PERHON VARHAISKASVATUKSEN PEDAGOGISEN TOIMINNAN SUUNNITTELUN JA TOTEUTTAMISEN PERIAATTEITA	17
4.7.2 OPPIMISEN ALUEIDEN TAVOITTEITA JA SISÄLTÖJÄ	19
5.5 LAPSEN KEHITYKSEN JA OPPIMISEN TUKI	21
5.5.1 TUEN JÄRJESTÄMISTÄ OHJAAVAT PERIAATTEET	21
5.5.3 TOIMINTA SIIRTYMÄVAIHEISSA	24
6.1 VAIHTOEHTOISEN PEDAGOGIIKAN TAI ERITYISEEN KATSOMUKSEEN PERUSTUVA VARHAISKASVATUS	25
7.2.1 PERHON VARHAISKASVATUKSEN TOIMINNAN ARVIOINTI JA KEHITTÄMINEN	25

1.4. PERHON VARHAISKASVATUSSUUNNITELMAN LAATIMINEN

Perhon kunnan varhaiskasvatussuunnitelma laaditaan valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman liitteeksi. Varhaiskasvatussuunnitelma hyväksytään Perhon sivistys- ja vapaa-ajanlautakunnassa. Varhaiskasvatussuunnitelma laaditaan suomen kielellä sähköiseen tekstimuotoon lisäten siihen tarvittavat lomakkeet sekä kuvat. Varhaiskasvatussuunnitelma löytyy Perhon Peda.net varhaiskasvatuksen sivuilta ja se on mahdollista tulostaa kyseiseltä sivustolta kokonaan tai osittain.

Varhaiskasvatussuunnitelma on laadittu yhteistyössä Perhon kunnan varhaiskasvatuksen henkilöstön kesken. Perhon varhaiskasvatukseen kuuluu päiväkot-, ryhmäperhepäivähoito- ja perhepäivähoitotoimintaa hoitajan omassa kodissa sekä kolmiperhepäivähoitoa lasten omassa kodissa. Kuntakohtainen varhaiskasvatussuunnitelma koskee kaikkia näitä toimintoja. Varhaiskasvatuksessa laaditaan lisäksi toimintamuotojen yhteinen toimintasuunnitelma ja jokainen yksikkö toteuttaa sitä itsenäisesti siihen omaa suunnitelmaa lisäten.

Huoltajat osallistuvat suunnitelman jatkuvaan kehittämiseen keskustellen, lapsensa hoitopaikassa ja yhteisissä vanhempainilloissa. Lapsilta kysytään toiveita ja ideoita arjen toimintoihin sekä toimintaympäristöön liittyen. Varhaiskasvatussuunnitelman laatimisen yhteydessä järjestettiin huoltajille avoin kuulemistilaisuus, jolloin oli mahdollisuus keskustella suunnitelman sisällöstä. Näitä tilaisuuksia järjestetään edelleen tarpeen tullen.

Arviointia kohdennetaan vuosittain eri ilmiöihin, lisäksi henkilöstö suorittaa jatkuvaa arviointia oman henkilökohtaisen sekä oman yksikön toiminnan näkökulmasta. Arviointia suoritetaan jatkuvasti myös keskustellen arjen tapaamisissa huoltajien ja lasten kanssa siitä, mikä toimii ja mikä ei toimi. Asiat pyritään kirjaamaan heti muistiin ja suunnitelmaa päivitetään vuosittain.

Seuraavat paikalliset suunnitelmat on otettu huomioon varhaiskasvatussuunnitelmaa laadittaessa ja ne on pyritty laatimaan yhdenmukaisiksi:

- Kuntastrategia
- Lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelma
- OPS 2019, erityisesti esiopetuksen osalta
- APIP-toiminnan perusteet.

Varhaiskasvatussuunnitelma on jatkuvasti kehittyvä ja vuosittain tarpeen vaatiessa muokattava asiakirja. Sen toteutumista arvioidaan henkilöstön yhteisessä arviointipalaverissa jokainen luku erikseen käsitellen. Varhaiskasvatussuunnitelma päivitetään arvioinnin perusteella vuosittain toimintakauden lopussa, toukokuulla. Päivitetty suunnitelma löytyy Peda.net varhaiskasvatuksen sivuilta.

2.8 PERHON KUNNAN VARHAISKASVATUKSEN TEHTÄVÄ JA YLEISET TAVOITTEET

Varhaiskasvatuksen tehtävä ja yleiset tavoitteet toteutuvat eri toimintamuodoissa. Perhon kunta ulottuu verrattain laajalle alueelle, ja lapsiperheet asuttavat koko kunnan aluetta. Perhon kunnassa sijaitsee kolme isompaa kylää, Möttönen, Oksakoski ja Kirkonkylä, joiden alueille varhaiskasvatuksen palvelut jakautuvat.

Esikoulua järjestetään näiden kolmen kylän kouluilla. Päiväkotiryhmiä on kolme, ne sijoituvat kirkonkylälle ja Kokkonevalle. Vuorohoitoa järjestetään kirkonkylällä vuoropäiväkotia Auringonkukassa. Perhepäivähoitoa järjestetään hoitajan omassa kodissa ja tarvittaessa lasten omassa kodissa.

Perhon kunnassa on paljon lapsiperheitä. Alle kouluikäisiä lapsia on paljon kotihoidossa ja heistä moni siirtyy suoraan esikouluun käyttämättä varhaiskasvatuksen palveluita.

2.8.1 TOIMINTAMUODOT JA PAIKALLINEN YHTEISTYÖ

Perhon kunnan varhaiskasvatuksessa on tarjolla erilaisia päivähoidon toimintamuotoja. Lisäksi kunta maksaa yksityisenhoidontuen kuntalisää, jonka avulla perhe voi kustantaa hoitajan kotiin lapsilleen tai ostaa hoitopaikan yksityiseltä päivähoidon tuottajalta.

- PÄIVÄKOTI SATULINNA, 3-6 -V.
- PÄIVÄKOTI LINNUNLAULU, 3-6 -V.
- RYHMÄPERHEPÄIVÄHOITO LOUNATUULI, ALLE 3-V.
- RYHMÄPERHEPÄIVÄHOITO PÄIVÄNKAKKARA, ALLE 3-V.
- VUOROPÄIVÄKOTI AURINGONKUKKA
- PERHEPÄIVÄHOITO
- YKSITYINEN PERHEPÄIVÄHOITO
- SEURAKUNNAN JA MLL:N KERHOT
- ESIOPETUS

Eri toimintamuodot tekevät yhteistyötä. Varhaiskasvatuksessa järjestetään yhteisiä retkiä, esityksiä ja tapahtumia. Perhepäivähoitajat voivat vierailla toistensa luona ja päiväkodilla. Varhaiskasvatuksen yksiköt tekevät yhteisiä vierailuja ja tutustumiskäyntejä erilaisiin tapahtumiin. Kirjasto järjestää satutunteja aamupäivisin noin kaksi kertaa kuukaudessa.

Henkilökunta tekee yhteistyötä suunnittelemalla toimintaa yhdessä ja järjestämällä päivähoidon yhteisiä tapahtumia. Varhaiskasvatuksen henkilöstöllä on yhteisiä palavereja muutamana kerran vuodessa. Yhteisiä koulutuspäiviä järjestetään omassa kunnassa sekä joskus yhdessä lähikuntien kanssa. Myös tarjolla olevaa etäkoulutusta hyödynnetään. Tiimipalavereja pidetään päivisin eri yksiköiden kesken. Tyky-toimintaa ja työnohjausta ei juurikaan ole.

2.8.2 VARHAISKASVATUS OSANA LAPSEN KASVUN JA OPPIMISEN POLKUA

Siirtymäkäytännöt osana lapsen kasvun ja oppimisen polkua. Varhaiskasvatuksen siirtymävaiheita ovat

- kodista varhaiskasvatukseen
- perhepäivähoidosta päiväkotiin tai hoitopaikasta toiseen
- päivähoidosta esiopetukseen
- esiopetuksesta perusopetukseen
- kunnasta toiseen

Päivähoitoon tutustuminen on yksilöllistä. Pieni (alle 3-vuotias) ja arka lapsi tarvitsee usean tutustumiskäynnin hoitopaikkaan, kun taas toiselle lapselle riittää yksi tutustumiskäynti. Perustietolomake täytetään jo päivähoitohakemuksen yhteydessä Daisy-ohjelmassa. Täytetty lomake näkyy Daisyn kautta lapsen hoitopaikassa ja varahoitopaikassa.

Uuteen päivähoitopaikkaan tutustumisen yhteydessä lapsen huoltajien kanssa käydään läpi päivähoidon käytäntöjä. Kun lapsi on ollut päivähoidossa noin kolme kuukautta, tehdään lapsen oma varhaiskasvatussuunnitelma yhdessä huoltajien kanssa. Tämä lapsen vasu kirjataan Daisyyh. Vasu tehdään kaikista lapsista ja se myös näkyy Daisyn kautta lapsen huoltajille ja hoitajille.

Hoitopaikasta toiseen siirryttäessä päivärytmi ja huoltajista eroaminen ovat jo lapselle tuttuja, mutta ihmiset ja ympäristö ovat vieraita. Huoltajat voivat tehdä lapsen kanssa tutustumiskäyntejä uuteen hoitopaikkaan, mikä helpottaa lapsen siirtymistä.

Varhaiskasvatuksesta esikouluun siirtyminen on helpompaa, jos esikoulut ja päivähoito tekevät yhteistyötä. Esikoulun henkilökunta voi käydä hoitopaikoissa esittäytymässä ennen esikoulun alkua, myös varhaiskasvatuksesta voidaan tutustua pienryhmissä lapsen omaan tulevaan eskariin. Keväällä Perhossa pidetään siirtopalaveri, johon osallistuvat neuvolan terveydenhoitaja, esikoulun henkilökunta, erityisopettajat ja muut tarvittavat henkilöt. Siirtopalaverissa keskustellaan jokaisesta esikouluun tulevasta lapsesta. Esikoulun opettaja lähettää tuleville esikoululaisille ja huoltajille kesän aikana kirjeen, jossa kerrotaan esikoulusta ja sen aloittamiseen liittyvistä käytännöistä. Tutustumispäivä on syksyllä ennen koulun alkamista.

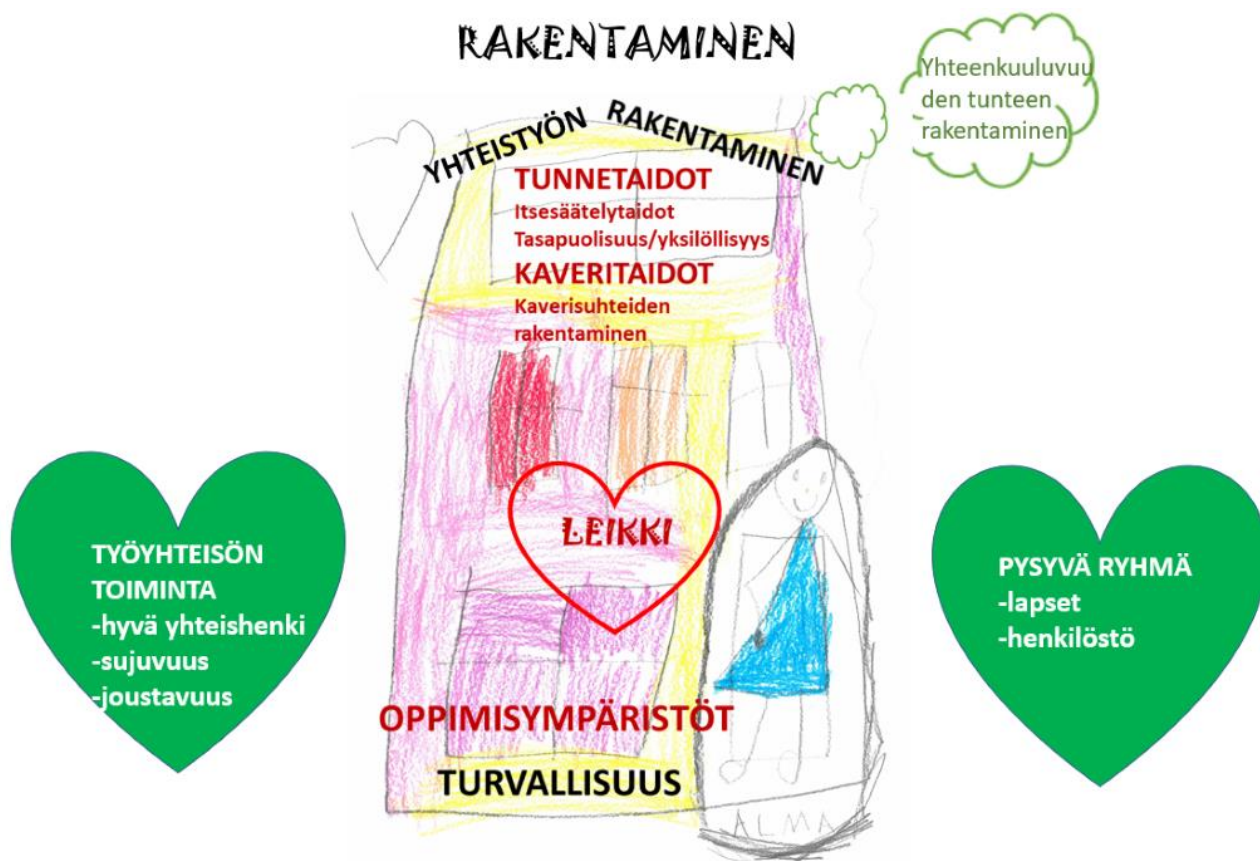
Kunnasta toiseen siirtyminen on kahden kunnan käytäntöjen yhteistyötä. Perhon kunnasta siirtyy lapsen mukana kopio vasusta ja sekä mahdolliset liitteet huoltajien suostumuksella. Alkuperäiset lasta koskevat varhaiskasvatuksen dokumentit lapsesta säilytetään Perhossa.

2.8.3 PERHOLAISEN VARHAISKASVATUKSEN ARVOT

Haluamme rakentaa ryhmissä yhteenkuuluvuuden tunnetta ja hyvää yhteishenkeä kaveritaitoja ja tunnetaitoja harjoitellen. Näitä taitoja tarvitaan erityisesti leikissä ja leikkien lomassa niitä on myös luontevaa harjoitella. Kaveritaidoista harjoittelemme hyvää käytöstä,

kohteliaisuutta, päivähoitoon sopivaa puhetyyliä ja toisten huomioimista. Tunteita opettelemme tunnistamaan, sanoitamme niitä ja harjoittelemme toimimaan tunteiden mukaisesti sopivalla tavalla. Tämä kaikki on helpompi toteuttaa, jos ryhmät ovat mahdollisimman pysyviä sekä lasten että kasvattajien osalta.

Työyhteisöjen sisällä tarvitaan joustavaa ja sujuvaa yhteistyötä työntekijöiden kesken. Työyhteisön ilmapiiri on osa varhaiskasvatuksen toimintakulttuuria ja toimintaympäristöä, arvostamme aitoa ja kannustavaa palautetta. Myös varhaiskasvatuksen eri toimintojen välistä hyvää yhteistyötä halutaan olla rakentamassa samalla kun suunnittelemme toimintaamme ja tulevaa uutta päiväkotia. Turvallisen ja kehitystä tukevan oppimisympäristön rakentaminen on meille tärkeää nykyisissä yksiköissämme ja korostuu erityisesti uuden päiväkodin suunnittelussa.

2.8.4 OPPIMISKÄSITYS

Perholainen lapsi on aktiivinen toimija, joka oppii tekemällä. Lapsi oppii myös mallintamalla omilta huoltajiltaan, sisaruksiltaan ja toisilta lapsilta kokonaisvaltaisesti. Mallioppimista tapahtuu myös negatiivisten asioiden osalta.

Perholaiset lapset osaavat leikkiä, ja he oppivat uusia asioita leikin välityksellä. Lapset ovat nokkelia ja nopeita. He käyvät toimeen tekemisen kautta ja ovat ennakkoluulottomia. Lapset oppivat kokonaisvaltaisesti, ja heillä on oikeanlainen asenne oppia uutta. Aina ei löydy valmiita vastauksia opittaviin asioihin, mutta asioita voidaan selvittää ja tutkia ja hakea niistä lisää tietoa eri lähteistä.

Opittavaa asiaa tulee lähestyä lapsilähtöisesti. Perhossa pyritään opettamaan lapsia yksilöllisesti erilaiset oppijat huomioiden. Tukea tarvitseville etsitään erilaisia oppimisen kanavia ja heille järjestetään enemmän aikuisen aikaa, jotta he pystyisivät oppimaan asioita omaan tahtiinsa. Toimintatavat, toisto ja mielenkiinto vahvistavat oppimista. Varhaiskasvatuksen henkilökunnan omaa osaamista voidaan jakaa eri ryhmille.

Perhossa asutaan ja eletään lähellä luontoa, minkä vuoksi luonnonilmiöitä on helppo seurata ja havainnoida lasten kanssa. Luontokasvatus ja Metsämörri -toiminta sisältyy olennaisesti varhaiskasvatukseen.

2.8.5 LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN

Ajattelun ja oppimisen taidot kehittyvät vuorovaikutuksessa muiden ihmisten ja ympäristön kanssa. Ne muodostavat perustan osaamisen kehittymiselle ja elinikäiselle oppimiselle.

Perhossa pohdittua: Kannustetaan lasta ("kyllä sinä osaat"), vahvistetaan lapsen luottamusta omiin kykyihinsä, iloitaan onnistumisista ja opetellaan sietämään myös pettymyksiä. Vuorovaikutuksessa on huomioitava kuuntelun taito, toisen ihmisen ymmärtäminen ja kunnioittaminen, itsensä ilmaiseminen ja toisen asemaan asettuminen ("miltä minusta/sinusta tuntuisi"). Lapselle on merkittävää, millä tavalla aikuinen kohtaa lapsen esimerkiksi tuontitilanteissa. Pyritään kehittämään positiivista asennetta itseän ja kavereihin. Kannustamalla rakennamme yhteenkuuluvuuden tunnetta ja vahvistamme kaikkien, aikuisten ja lasten, kaveritaitoja.

Tarjotaan mahdollisuus oppia eri aistien avulla kysellen, eläytyen, itse kokeillen, leikkien ja liikkuen. Mahdollistetaan myös ilmiöpohjainen oppiminen itse tehden, pohtien ja keskustellen sekä havainnollistetaan asioita. Oppimistilanteet kehittävät lapsen taitoja monipuolisesti.

Varhaiskasvatuksen tehtävä on edistää lasten kulttuurista osaamista sekä heidän vuorovaikutus- ja ilmaisutaitojaan. Lapsi kuuluu varhaiskasvatuksessa ryhmään. Hän samaistuu toisiin ryhmässä oleviin lapsiin ja aikuisiin, opettelee päivittäin ryhmässä olemisen taitoja, hyviä tapoja, keskustelutaitoja ja ristiriitatilanteiden ratkomista. Tunnetaitoja harjoitellaan ryhmässä yhdessä ja yksilöllisesti. Ryhmän ilmapiiri on merkittävä. Ryhmässä tulee olla turvallinen, tasapuolinen, hyväksyvä ja myönteinen ilmapiiri. Kaikilla on mahdollisuus osallistua leikkiin ja muuhun toimintaan. Ongelmatilanteista keskustellaan ja niiden ratkomista opetellaan yhdessä.

Kulttuurista tietotaitoa haetaan kirjoja lukemalla, leikkimällä esimerkiksi roolileikkejä, laulamalla ja keskustelemalla. Juhlapäiviin ja perinteisiin liittyviä asioita koetaan yhdessä tekemällä.

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot ovat maalaiselämään tottuneille ihmisille tuttua arkea. Isoissa perheissä ja ryhmissä kasvavilta lapsilta nämä perustaidot vaaditaan arjen sujumiseksi. Päivähoidon ryhmissä opetellaan arkirutiineja lapsen iän ja kehitystason mukaisesti. Omatoimisuus on tavoitteena jatkuvasti kaikkien lasten kohdalla. Lasta kannustetaan omatoimisuuteen. Päivähoidossa opetellaan tunnistamaan omia tarpeita ja tunteita sekä nimeämään niitä ja kertomaan niistä. Tämän jälkeen on helpompi harjoitella itsensä hillitsemistä ja itsesäätelyä. Lasta kannustetaan huolehtimaan itsestä ja toisesta.

Turvallisuustaitoja opetetaan lapselle ja perustellaan opetettavat asiat, esimerkiksi miksi pestään käsiä ja miksi kannattaa syödä monipuolisesti. Aikuinen ohjaa lasta myös omalla esimerkillään. Lapsi oppii kokemalla, mallintamalla ja tekemällä itsestä huolehtimista. Varhaiskasvatuksessa opetetaan hyviä käytöstapoja, pöytätapoja ja liikennekäyttäytymistä. Lapselle taataan turvallinen ympäristö niin itsenäiseen toimimiseen kuin tunteiden ilmaisemiseenkin. Lähiympäristössä ja luonnossa opetellaan kulkemaan turvallisesti sekä suojelemaan ympäröivää luontoa omalta osaltaan.

Monilukutaidon sekä tieto- ja viestintäteknologisen osaamisen tarve on lisääntynyt, ja se on yhä tärkeämpää myös varhaiskasvatuksessa. Lapsen tulee osata yhä varhaisemmassa vaiheessa suodattaa ympärillä olevasta informaatiosta olennainen ja yrittää olla huomioimatta epäolennaista viestitulvaa. Tärkeintä viestiä pienelle lapselle on toisen ihmisen

ilmeet, eleet ja sanat. Nämä kehittävät lapsen sosiaalisia taitoja. Ympäristömme muuttuu, mutta lapsi on samalla tavalla lapsi kuin aiemminkin.

Monilukutaitoa harjoitellaan myös kirjojen, CD-levyjen, TV-ohjelmien, videoiden ja tabletien avulla. Kirjastossa käydään satutunnilla, järjestetään pieniä nukke- ja pöytäteatteriesityksiä sekä käydään yhteisissä esityksissä muutaman kerran vuodessa. Päivähoidossa opetellaan tunnistamaan erilaisia kuvia, muotoja, värejä, numeroita ja kirjaimia sekä etsimään tietoa internetistä ja kirjoista. Lasten kanssa opetellaan myös taiteen, mainosten, toiminnan ja viestien tulkintaa.

Osallistuminen ja vaikuttaminen on persoonalähtöistä. Toiset lapset huomaavat varhain, että he voivat vaikuttaa omiin asioihinsa, toisia taas täytyy opettaa siihen. Tasapuolisuuden pyrkiessä näiden taitojen opettaminen on tärkeää. Lapsen asian kuuleminen ja kuunteleminen on tärkein asia. Sensitiivinen ja läsnä oleva aikuinen ymmärtää lapsen tarpeet kannustaen ja tukien osallistumisessa. Lapselle annetaan mahdollisuus osallistua oppimisympäristön suunnitteluun ja muokkaamiseen sisällä, ulkona ja lähiympäristössä. Yhteiseen toimintaan osallistuminen rohkaisee lasta ja antaa yhteenkuuluvaisuuden tunnetta.

Toteutumista tuetaan pedagogisella johtamisella ja henkilöstöä kouluttamalla.

3.4 VARHAISKASVATUKSEN TOIMINTAKULTTUURI PERHOSSA

Perhon varhaiskasvatuksen keskiössä on lapsen etu. Yhteisön kaikki jäsenet vaikuttavat käytöksellään ja olemisellaan toimintakulttuuriin.

Toiminnassa arvostetaan huomaavaista ja toista kunnioittavaa käytöstä. Myös henkilöstön vuorovaikutustapa vaikuttaa yhteisön ilmapiiriin ja välittyy mallina lapsille, jotka omaksumat varhaiskasvatusyhteisön arvoja, asenteita ja tapoja. Toimintakulttuuriin vaikuttaa myös yhteisiin tavoitteisiin ja työhönsä sitoutuminen. Kaiken kehittämisen lähtökohtana tulee olla lapsen etu. Toimintakulttuurissa täytyy olla myös rohkeutta muuttaa vanhoja käytäntöjä, jos ne eivät toimi. Varhaiskasvatuksen toimintakulttuurin sisällä työskentelee eri

3.4.1 OPPIVA YHTEISÖ

toimialojen henkilöitä, joilla on eri vastuualueet. Nämä huomioiden toiminnasta saadaan mielekästä ja motivoivaa. Säännölliset viikkopalaverit ovat kehittämisen tukena.

Hyvässä oppivassa yhteisössä on tilaa tunteille ja mielipiteille. Oppiva yhteisö on ryhmä, jossa lapset ja aikuiset toimivat yhdessä. Ryhmiä on erilaisia, ja yksi lapsi voi kuulua moneenkin eri ryhmään. Yhteisö rohkaisee kokeiluun, yrittämiseen ja sinnikkyyteen sekä sallii myös erehtymisen. Yhdessä tekeminen ja osallisuuden kokemukset vahvistavat yhteisöä. Yhteisössä lapset ja aikuiset oppivat toisiltaan.

Perho on pieni paikkakunta, jonka päivähoitoryhmissä on paljon toisilleen tuttuja lapsia. Ryhmän toiminta on erilaista kuin isoilla paikkakunnilla, joissa ryhmän lapset koostuvat toisilleen täysin vieraista ihmisistä. Tuttuus koetaan rikkautena.

3.4.2 LEIKKI

Leikki on tärkein osa kaikkien varhaiskasvatuksen eri toimintamuotojen toimintaa. Lapsille halutaan järjestää mahdollisuus

Leikkiin annetaan mahdollisuus järjestämällä riittävästi rauhallista aikaa, välineitä ja tilaa. Hyvä leikki syntyy lämpimässä ja myönteisessä ilmapiirissä sekä usein lasten omista ideoista ja toiveista, mutta joskus tarvitaan aikuisen apua leikin aloittamiseen. Leikin lopettamista tulee ennakoida, ettei leikkiä tarvitse keskeyttää yhtäkkiä.

Leikille tulee antaa myös mahdollisuus laajentua ja jatkua myöhempanä ajankohtana. Eri-laisille leikeille tulee olla tasavertaiset mahdollisuudet. Leikkiin haetaan virikkeitä myös tu-tustumalla lähiympäristöön, eri ammatteihin ja työtapoihin.

Leikki syntyy erilaisissa ryhmissä, ja leikin sisältöön vaikuttaa lapsen kehitystaso. Pienten rinnakkaisleikit muuttuvat vähitellen yhteisleikeiksi, minkä jälkeen voidaan leikkiä eriko-koisissa ryhmissä ja koko ryhmän kanssa.

Aikuisen aito läsnäolo ja sensitiivinen havainnointi edesauttavat leikkitilanteita. Aikuinen joko ohjaa leikkiä, seuraa ulkopuolelta tai on mukana leikissä. Aikuinen myös usein ”oppii” leikeistä. Ryhmän aikuisilla tulee olla samantlaiset säännöt leikin ohjaamisessa. Leikkiä voi

dokumentoida eri keinoin ja palata niihin lasten kanssa uudestaan keskustellen ja myös leikkiä jatkaen.

Leikkiympäristö. Hoitopäivän aikana lapsilla on mahdollisuus leikkiä sisällä ja hoitopaikan pihalla. Joskus hoitopaikasta voidaan vierailla myös leikkipuistoissa sekä koulujen leikkipihoilla. Mieluinen leikkipaikka on myös lähimetsä, missä lapset keksivät hienoja leikkejä luonnonmateriaaleista. Liikuntaleikeille järjestyy mahdollisuus ulkona tai salivuorolla.

Osallisuus, yhdenvertaisuus, tasa-arvo. Lasten ja huoltajien toiveita ja tarpeita kuunnellaan. Lasten kanssa pidetään suunnittelukokous, jossa jokainen saa tuoda esille omia toiveitaan ja ehdotuksiaan. Lasten kanssa keskustellaan päivittäin esim. mitä haluaisivat syödä seuraavana päivän aterioilla, mitä haluaisivat askarrella, haluavatko jumpata, pelata, muovailta jne. Viikoittain arvioidaan keskustelemalla mikä ollut kivaa viikon aikana, mikä huonoa.

Ehdotetut asiat otetaan huomioon laadittaessa viikko-, kuukausi- ja toimintasuunnitelmaa. Aikuinen antaa toiminnalle tilan, ajan ja välineet. Osallisuus velvoittaa myös osallistumaan yhteisön toimintaan, mikä tarkoittaa sitä, että kun tekee ehdotuksia, on aktiivisesti mukana toiminnassa. Ehdotukset ja osallisuus koskevat kaikkia lapsia, huoltajia ja henkilöstöä. Lapsen mielipiteet halutaan kuulla vasukeskustelussa. Joko huoltajat kotona tai hoitajat varhaiskasvatuksessa voivat kirjata lapsen mielipiteet Daisyn vasulomakkeelle. Varhaiskasvatuksessa kaikki lapset kohdataan yhdenvertaisina. Lapsen tulee saada samanlainen kohtelu, kasvatusta ja huolenpito riippumatta taustatekijöistä tai erityispiirteistä.

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus. Perholaisessa varhaiskasvatuksessa otetaan huomioon ja ylläpidetään perholaista kulttuuriperintöä, johon kuuluvat esimerkiksi Heikin kellot, Haanen hiihto, vanhat rakennukset, kotiseutumuseo sekä perinneleikit. Varhaiskasvatusta muovaa ja syventää kulttuuria tilannekohtaisesti. Kielitietoisuutta pyritään vahvistamaan niin oman äidinkielen kuin muidenkin kielten osalta.

3.4.3 HYVINVOINTI, TURVALLISUUS JA KESTÄVÄ ELÄMÄNTAPA

Säännöllinen päiväohjelma, jota rytmittävät ruokailut, ulkoilu ja lepoaika, tuo lapsen päivään rungon ja luo hyvinvointia. Ruokailuhetkissä kannustetaan maistamaan uusia makuja

ja kunnioitetaan erilaisia kulttuureja huomioiden myös ruoka-aineallergiat. Mahdollisuuksien mukaan tutustutaan myös ruuan valmistamiseen, esimerkiksi välipalojen tekemiseen hedelmien pilkkomiseen.

Ruokailutilanteissa huomioidaan lapsen valinnanvapaus ja omatoimisuus: isommat lapset voivat itse ottaa ruoka-annoksensa aikuisen valvonnassa. Päivärytmiä rauhoittaa lepoaika, johon kaikki osallistuvat lepäillen ja satua tai musiikkia kuunnellen. Jos uni tulee, lapsella on mahdollisuus nukkua parin tunnin päiväunet. Ulkoilua tulisi olla kahdesti päivässä säästä riippumatta ja luontoretkeä mahdollisimman paljon (vrt. Metsämörri). Ulkoilu on lapsen vapaata leikkimis- ja liikkumisaikaa. Varhaiskasvatuksessa järjestetään tavoitteellista liikuntakasvatusta: tutustutaan luisteluun ja hiihtoon sekä käydään liikuntasalilla ja urheilukentällä. Lapsille tarjotaan mahdollisimman monipuolisesti eri liikuntamuotoja.

Turvallisuuteen vaikuttaa ryhmän ilmapiiri ja kiusaamistilanteisiin tulee puuttua heti. Ryhmässä tulee olla selvät ja yhteiset säännöt, myös aikuisten kesken. Leikkivälineiden ja pihajäljestysten turvallisuus tulee tarkastaa säännöllisesti ja epäkohtiin puuttua välittömästi. Niistä tehdään ilmoitus varhaiskasvatusjohtajalle, talonmiehelle tai tekniselle toimelle. Turvallisuussuunnitelmat tulee päivittää ja pitää ajan tasalla. Henkilökunnalle järjestetään säännöllisesti ensiapukoulutusta. Lapsen lääkehoitosuunnitelma tehdään tarvittaessa, ja se liitetään lapsen henkilökohtaiseen vasaan.

Kestävää elämäntapaa opetellaan lasten kanssa, siitä keskustellaan ja asioista otetaan yhdessä selvää. Varhaiskasvatuksen eri yksiköiden välillä kierrätetään leluja ja pelejä, ja myös

hyviä käytänteitä ja ideoita jaetaan. Askartelussa käytetään myös kierrätysmateriaalia. Lapsia opetetaan ympäristössä liikkuen kunnioittamaan luontoa. Omaa osaamista jaetaan ryhmien kesken eli ”tuotteistetaan osaamista”.

Oppimisympäristössä voidaan toteuttaa monenlaista pedagogista toimintaa. Hyvä, monipuolinen ja turvallinen ympäristö antaa mahdollisuuden laajoihinkin leikkeihin ja lisää lapsen oppimismahdollisuuksia. Aikuinen seuraa, ohjaa ja arvioi toimintaa ja rakentaa ympäristöä lasten kanssa, mahdollisuuksien mukaan, oppimista tukeväksi.

Sisätiloissa tulee olla lapsen oppimista varten erilaisia paikkoja: pieniä, joihin voi sulkeutua yksinkin, ja suurempia tiloja, joissa voi toimia ryhmässä.

Hoitopaikan omien piha- ja sisätilojen lisäksi oppimisympäristöjä ovat myös kirjasto, leikkipuisto, pururata metsineen sekä liikenne. Oppimisympäristöissä toteutetaan pedagogista toimintaa. Erilaisissa ympäristöissä on erilaisia sääntöjä ja ohjeita. Omien leikkien ja muun toiminnan jäljet siivotaan. Isommat lapset auttavat pienempiä lapsia selviytymään erilaisista tilanteista. Lapset voivat vaikuttaa oppimisympäristöihin omien kiinnostuksen kohteiden mukaan. Heille annetaan vaihtoehtoja, joista valita. Oppimisympäristön välineistä voidaan esittää toiveita, joita talouden antamissa puitteissa toteutetaan.

3.4.4 HUOLTAJIEN KANSSA TEHTÄVÄ YHTEISTYÖ

Päivittäiset keskusteluhetket koetaan molemmin puolin tärkeänä yhteistyön muotona. Keskustelussa vaihdetaan kuulumisia ja käydään läpi, mitä sellaista kotona tai päivähoidossa on tapahtunut, mikä voisi vaikuttaa lapsen olemiseen ja jaksamiseen. Lapsen vasun

tekeminen on tärkeää yhteistyötä. Vasukeskusteluissa haetaan yhteisiä sääntöjä ja periaatteita. Yhteistyömuotoina ovat myös retket, juhlat ja toimintaillat.

Huoltajien osallisuutta halutaan lisätä tarjoamalla heille mahdollisuus vaikuttaa vasuun, lapsen päivään ja päivähoitoryhmän toimintaan. Myös päivähoidosta voidaan vierailla huoltajien työpaikoilla ja käydä tutustumassa oman paikkakunnan eri kyliin ja lasten kotipaikkoihin.

3.4.5 MONIALAINEN YHTEISTYÖ

Pienellä paikkakunnalla yhteistyötä toteutetaan luontevasti eri yksiköiden ja yhteistyötahojen välillä:

- NEUVOLAN TERVEYDENHOITAJAT
- SOITE PALVELUT, PERHENEUVOLA
- LASTENSUOJELUN TYÖNTEKIJÄ, SOSIAALITOIMISTON TYÖNTEKIJÄT
- ERITYISLASTENTARHANOPETTAJA
- SEURAKUNTA
- ESIKOULUN OPETTAJAT, REHTORIT JA KURAATTORI JA MUU OPETUSHENKILÖSTÖ
- KESKUSKOULUN JA JALMIINAN RUOKALAT
- KIRJASTO
- PELASTUSLAITOS

Yhteydenottoja tehdään tarpeen mukaan ja huoltajien antaman luvan mukaisesti. Soiten myötä alueellinen yhteistyö on tiivistymässä, ja erilaiset palvelut ovat myös perholaisien lapsiperheiden saatavilla. Näihin eri palveluihin varhaiskasvatuksen henkilöstö opastaa perheitä ottamaan tarvittaessa yhteyttä.

4.7 PERHON VARHAISKASVATUKSEN PEDAGOGISEN TOIMINNAN SUUNNITTELUN JA TOTEUTTAMISEN PERIAATTEITA

Pedagoginen dokumentointi varhaiskasvatuksen arjessa tulee olla helppoa ja joustavaa mutta kuitenkin säännöllistä. Pedagoginen dokumentointi tuottaa tietoa lasten elämästä, kehityksestä, kiinnostuksen kohteista, ajattelusta, oppimisesta ja tarpeista sekä lapsiryhmän toiminnasta konkreettisella ja monipuolisella tavalla.

Havainnointi on tärkeä osa pedagogista dokumentointia, samoin havainnoinnin kirjaaminen ja keskustelu havainnoista. Dokumentoinnin välineenä käytetään muistiin kirjoittamista ja valokuvia., esim. kasvun kansio (Daisy). Yksittäisten dokumenttien, esimerkiksi valokuvien, piirrosten tai henkilöstön havaintojen, avulla voidaan yhdessä lasten kanssa tarkastella heidän kehitystään ja oppimistaan.

Dokumentointia ovat myös lasten vasut. Asioiden kirjaamisessa käytetään Daisy- päivähoitojärjestelmää, josta löytyvät lasten tiedot ja vasut. Säännöllisestä kirjaamisesta on pidettävä kiinni. Dokumentoinnin kautta saadaan tietoa lasten saavuttamista tiedoista ja taidoista ja lasten tuomista ideoista, joita käsitellään seuraavan kuukauden toiminnan suunnittelupalaverissa.

Tärkeää kirjaamisen ohella on päivittäinen keskustelu vanhempien kanssa, jossa tuodaan näkyväksi varhaiskasvatuksen pedagogista toimintaa; miten lapsen päivä on mennyt ja mitä lapsi on tehnyt päivän aikana.

Monipuoliset työtavat. Työtapojen ja -välineiden valintaan vaikuttavat lapsen kehitystaso ja ikä. Tavoitteena on, että välineet ovat vapaasti lapsen ulottuvilla ja käytettävissä. Täten lapselle tarjotaan mahdollisimman monipuoliset työskentelytavat. Lapsille opetetaan välineiden oikea käyttötapa, niiden huolto ja paikalleen vieminen käytön jälkeen. Askarteluvälineiden tulee olla jatkuvasti esillä, jotta itsenäinen työskentely niillä on mahdollista. Lapsen vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet vaikuttavat välineiden ja työtapojen valintaan. Aikuinen kuitenkin ohjaa ja kannustaa lasta tekemään myös haastavia valintoja sekä innostaa lasta tarttumaan vähemmän kiinnostaviin työtapoihin. Aikuinen myös havainnoi,

milloin kiinnostus loppuu ja keskittyminen herpaantuu, jolloin hän ohjaa lapsen vaihtamaan tekemistä.

Työskentely pienryhmissä on toiminnan kulmakivenä. Tällöin lasta on helpompi huomioida ja havainnoida. Lapset ottavat osaa työtapojen suunnitteluun omien edellytystensä mukaan. Myös iso ryhmä antaa haasteensa toimintatapojen suunnitteluun. Haasteellisuutta tuo toimintatapojen uudistaminen. Utta on hyvä kokeilla mutta hyvää tapaa ei välttämättä heti löydy. Aikuisten omien vahvuuksien hyödyntäminen monipuolistaa työtapoja.

Leikki kehityksen, oppimisen ja hyvinvoinnin lähteenä. Lapsella tulee olla mahdollisuus vaikuttaa leikkeihin. Leikki on usein aikaan sidonnaista. On perinteisiä leikkejä, jotka ovat tuttuja jo pitkältä ajalta ja toisaalta leikkejä, joihin vaikuttavat esim. televisio-ohjelmat ja tietokonepelit. Leikille tulee suunnitella aikaa ja tilaa. Mikäli leikki ei käynnisty, aikuinen ohjaa leikkiä alkuun ja on tarvittaessa mukana. Leikkiä ei saa keskeyttää yllättäen. Leikin päättämiseksi tulee antaa aikaa ja mahdollisuus jatkaa leikkiä myöhemmin, leikille on luotava jatkumo ja kaikkia leluja ei aina tarvitse kerätä pois. Leikkivälineet tulee olla esillä lasten saatavilla. Aikuinen havainnoi ja tarvittaessa dokumentoi leikkiä. Leikkien ideoinnissa ja rikastuttamisessa voidaan hyödyntää satuja ja ympärillä olevaa elämää. Aikuinen seuraa leikkiä saaden ideoita esim. askarteluun, satuihin ja tietokirjallisuuteen. Yksiköissä huolehditaan siitä, että leikkipaikat ovat sopivia, toimivia ja turvallisia.

4.7.2 OPPIMISEN ALUEIDEN TAVOITTEITA JA SISÄLTÖJÄ

Lapsille kasvavat perholaiset juuret ja he ovat siitä ylpeitä. Perhossa lapsi saa turvallisen ja rauhallisen kasvupohjan. Lasten kuuntelu ja havainnointi on tärkeää, jolloin huomaamme mitkä asiat lasta kiinnostavat ja millainen on lasten maailma.

Kielen rikas maailma saa syvyyttä murteista. Perholainen murre ja sanonnat sekä sadut ja tarinat Perhosta tulevat lapsille päivähoitossa tutuiksi. Perhon kunnassa on hyvä kirjasto. Sieltä lainataan monipuolista kirjallisuutta: satuja, runoja, loruja, arvoituksia ja lauluja. Arjen puuhissa nimetään vaatteita ja esineitä sekä sanoitetaan tekemistä ja näin kartutetaan lasten sanavarastoa. Lapsille luetaan paljon, heidän kanssaan keskustellaan lapsia kiinnostavista asioista, lapset saavat kertoa omia juttuja samalla kannustetaan itseilmaisuuksiin sekä käydään vierailulla.

Ilmaisun monet muodot ilmenevät lapsen toimissa luontevasti. Kehollinen, sanallinen ja kuvallinen ilmaisu vahvistuvat, kun lapsi toimii eri ympäristöissä eri ihmisten kanssa ja työskentelee erilaisten materiaalien parissa. Kehon kielen ilmaisua opetellaan kiinnittämällä huomiota ilmeisiin, eleisiin ja liikkeisiin kuvien, tabletin ja eri tukimateriaalin avulla (esimerkiksi Askeleittain, Huomaa hyvä). Kuvista keskustellaan ja niitä sanoitetaan. Tunteita käsitellään arjessa toisten kanssa olemalla, sanoittamalla, keskustelemalla, katsomalla kuvia sekä lukemalla kirjoja tunteista.

Kuvalliseen ilmaisuun tarjotaan mahdollisimman monipuolista materiaalia. Myös toisten töihin tutustutaan, kun ne laitetaan kauniisti esille hoitopaikan tiloihin. Lasten kanssa vieraillaan kirjaston näyttelyissä ja tutustutaan kirjojen avulla erilaisiin taiteellisiin kuviin. Kirjaston satutunnit ovat tärkeitä mutta olisi tärkeää kokoontua joskus satutunnille myös päiväkotiin. Kaikilla meillä ei ole mahdollisuutta päästä kirjastoon.

Hoitopaikoissa on käsinukkeja, roolivaatteita, sorminukkeja ja nukketeatterikalusteita. Lapset saavat leikkiä niillä vapaasti, ja aikuiset esittävät lapsille pöytä- ja nukketeattereita. Lisäksi vuosittain kutsutaan vierailevia esiintyjiä Perhoon.

Tutkin ja toimin ympäristössäni. Lapset havainnoivat ympäristöään tarkasti. Luonto on lähellä hoitopaikkoja: luonnon ilmiöitä, eläinten (lähinnä lintujen) puuhia, vuodenaikojen vaihtelua ja säätiloja havainnoidaan yhdessä päivittäin ja nähdyistä asioista keskustellaan

ja niihin palataan useasti. Aamupiiirissä keskustellaan usein säästä ja sään tarjoamista mahdollisuuksista ulkona toimimiseen. Luonto antaa voimavaroja: luonnossa saa liikkua rauhassa ympäristöä eri aisteilla ihaillen. Myös kestävän kehityksen periaatteista keskustellaan, sillä oma ympäristö halutaan pitää siistinä ja huolehtia, ettei luontoa liata tai sotketa. Metsämörri-retket lähimetsään ovat tärkeä osa varhaiskasvatusta.

Kasvan, liikun, kehityn. Lapsille tarjotaan mahdollisuus monipuoliseen liikkumiseen. Lapsia kannustetaan ja rohkaistaan yrittämään, ja turvallisuutta valvotaan, mutta ei kuitenkaan rajoiteta lapsen tekemistä liiallisella varovaisuudella. Ulkona liikkuesssa tehdään havaintoja ympäristöstä, esimerkiksi eläinten jäljistä, sääolosuhteista sekä liikenteestä ja opetetaan liikennekasvatusta esim. kuinka kävellään rattaiden vieressä

Ulkoillessa aistitaan vuodenaikojen tuoksua, kuunnellaan luonnon ääniä (mm. veden loriinaa) sekä tunnustellaan kaarnan pintaa, sammalta ja havunneulasia. Lapsen liikkumiselle asetetaan tavoitteita: hypätään ojan yli tai kiveltä kivelle. Heille järjestetään myös mahdollisuus ohjattuun ja vapaaseen liikkumiseen. Kokeillaan eri liikuntamuotoja vuodenaikojen mukaan. Liikuntavälineet tulee olla esillä ja lasten saatavilla. Toiminnassa hyödynnetään lähimetsää, jumppasalia, pururataa sekä urheilukenttää. Kun lapsena opitaan liikkumaan, siitä muodostuu elämäntapa aikuisuuteen. Liikkuminen tuo terveen näläntunteen ja myös hyvän unen sekä tasapainottaa mielen.

Ruokailukasvatuksessa tarjotaan terveellisiä vaihtoehtoja ja kannustetaan maistamaan uusia ruokalajeja. Aikuinen opettaa lasta omalla esimerkillään. Valtaa ei kuitenkaan saa käyttää väärin, sillä ruoka ei ole rajoittamisen tai rankaisemisen väline. Opetellaan perushygieenia taitoja päivittäin esim. käsien pesua.

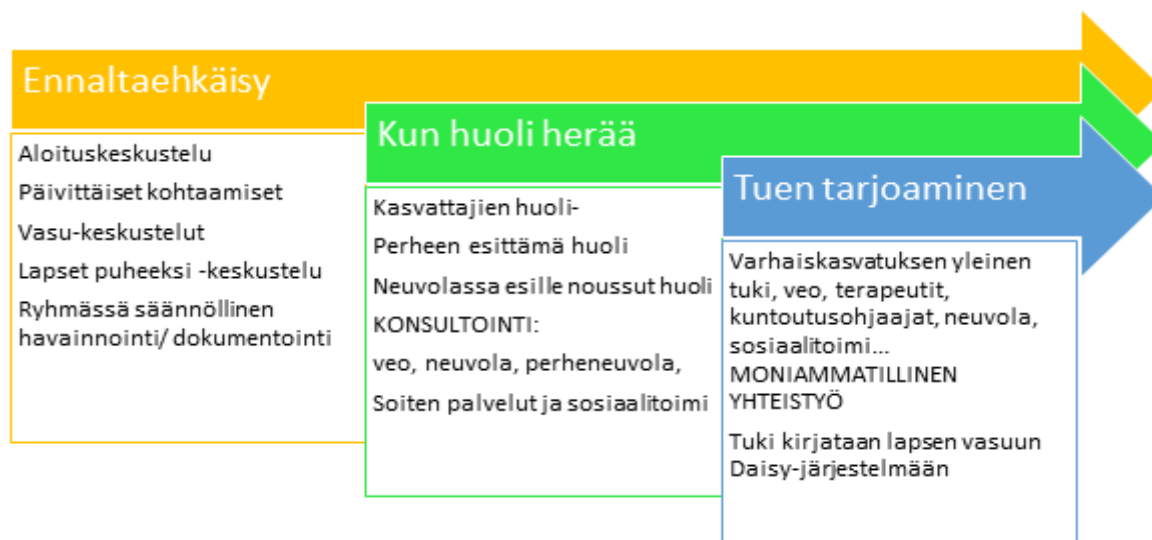

5.5 LAPSEN KEHITYKSEN JA OPPIMISEN TUKI

5.5.1 TUEN JÄRJESTÄMISTÄ OHJAAVAT PERIAATTEET

Perhon kunnan varhaiskasvatuksessa kaikki lapset ovat inklusion periaatteiden mukaisesti päivähoidon ryhmissä. Lapsen tarvitsema tuki pyritään järjestämään lapsen omaan varhaiskasvatusryhmään siten, että lapsi saa riittävän ja oikea-aikaisen tuen oppimiselleen, kasvuun ja kehitykselleen osana päiväkodin tai perhepäivähoidon ryhmää. Lasta autetaan myös erilaisin tarvittavin tukimuodoin, jotka riippuvat vaikeuksien laadusta ja laajuudesta. Perhon varhaiskasvatuksessa ei ole käytössä kolmiportaisen tuen mallia, kuten sitä ei ole valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteissakaan.

Tuen järjestämisen lähtökohtana ovat lapsen vahvuudet, mielenkiinnonkohteet sekä kehitykseen ja oppimiseen liittyvät tarpeet. Kehityksen ja oppimisen tuki rakentuu yhteisöllisistä ja oppimisympäristöihin liittyvistä ratkaisuksista sekä lasten yksilöllisiin tarpeisiin vastaamisesta. Huomiota kiinnitetään kehityksen ja oppimisen esteiden ja oppimisvaikeuksien varhaiseen tunnistamiseen ja ennaltaehkäisyyn.

Lapsen tuen tarpeen arviointi perustuu lapsen vanhempien ja lapsen kanssa päivittäin työskentelevien kasvattajien sekä veo:n havaintoihin. Lisäksi kuullaan myös neuvolan terveydenhoitajan havainnot lapsesta. Lapsen vahvuudet ja lapsen tarvitsema tuki arvioidaan yhdessä Vasu-palavereissa ja kirjataan lapsen omaan vasuun Daisy-järjestelmässä.

Lapsen vahvuuksien ja tuen tarpeen arvioinnin välineenä käytetään havainnoinnin lisäksi Kettu-testiä, Varsua, Lukivaa ja 4-vuotiaan neuvolakäynnillä toteutettavan Lene-testiä. Tarvittaessa arviointia voidaan tehdä neuvolassa myös Lumiukko-testillä. Lapsi voidaan ohjata neuvolasta tarvittaessa edelleen sosiaali- ja terveydenhuollon asiantuntijoiden arviointiin.

Perholaisista alle kouluikäisistä lapsista vain noin 50 % kustakin ikäluokasta on varhaiskasvatuksessa. Neuvolan kanssa tehtävä yhteistyö edistää tukea tarvitsevan lapsen hakeutumista varhaiskasvatukseen mahdollisimman varhain. Neuvola lähettää lapsen tarvittaessa tutkimuksiin Keski-Pohjanmaan keskussairaalan lastenpoliklinikalle. Mikäli lapselle suositellaan varhaiskasvatusta, huoltajat tekevät hakemuksen ja toimittavat mukaan tarvittavat liitteet. Lapsen hoitopaikan valintaan vaikuttavat lapsen ikä, diagnoosi, tarvittava tuki, asuinpaikka, huoltajien toiveet sekä ryhmässä olevien kasvattajien kokemus ja koulutus. Yhdessä arvioidaan henkilökuntaresurssit ja avustajan tarve. Tilanne kartoitetaan myös apuvälineiden ja terapioiden järjestelyn osalta.

Jos varhaiskasvatuksessa havaitaan lapsen kehityksessä huolta ja tuen tarvetta, asia otetaan huoltajien kanssa puheeksi. Perhettä ohjataan hakemaan apua ja tukea lapselle. Joskus tuen tarve on vähäistä tai lyhytaikaista. Lapsen hoitoryhmässä tuen tarve voidaan huomioida erilaisin pedagogisin, rakenteellisin tai materiaalisin keinoin. Kun tuen tarve on tiedostettu ja siihen on haettu keinoja, lasta autetaan osallistumaan tavalliseen päivähoidon arkeen. Laadukas varhaiskasvatus tukee sellaisenaan lapsen kehitystä ja ohjaa lapsen kasvua oikeaan suuntaan.

5.5.2 YHTEISTYÖ LAPSEN, HUOLTAJAN JA MUIDEN ASIAANTUNTIJOIDEN KANSSA TUEN AIKANA

Hyvän yhteistyön kannalta on tärkeää avoin keskustelu lasten tuonti- ja hakutilanteissa. Lasta kuullaan arjessa ja lapsen vasu laaditaan yhteistyössä huoltajien kanssa. Lapsen vasu on varhaiskasvatuksen opettajan vastuulla. Sen laadintaan osallistuvat huoltajien ja ryhmän varhaiskasvatuksen opettajan lisäksi kaikki lapsen kanssa työskentelevät tahot, varhaiskasvatusjohtaja ja veo. Yhteistyö huoltajien ja tukea tarvitsevan lapsen kanssa työskentelevien tahojen kesken on välitöntä. Vasu tarkastetaan vähintään kerran vuodessa.

Lapsen vasu sisältää

- Vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet, lapsen osaaminen ja tarpeet
- Tavoitteet, toimenpiteet ja näiden arviointi
- Mahdollisesti tarvittava tuki: 1) tuen pedagogiset ja rakenteelliset ratkaisut, 2) tuen edellyttämä yhteistyö ja palvelut sekä 3) tuen seuranta ja arviointi
- Tarvittaessa lääkehoitosuunnitelma
- Lapsen ja huoltajien kanssa sovitut asiat
- Osallistuneet muut asiantuntijat
- Tiedot: milloin laadittu, tarkistettu, milloin seuraavan kerran

Tuen muotoja

Varhaiskasvatuksen erityisopettaja (veo) on kehityksen ja oppimisen tuen ja erityispedagogiikan asiantuntija. Hän on mukana järjestämässä kehityksen ja oppimisen tuen muotoja yhteistyössä ryhmän henkilöstön ja varhaiskasvatusjohtajan kanssa. Veo antaa kiertävänä erityisopettajana tukea tarvitseville lapsille yksilö- ja pienryhmäopetusta sekä konsultoi henkilöstöä ja osallistuu yhteistyön eri muotoihin tukea tarvitsevien lasten asioissa.

Varhaiskasvatuksen yleisinä tukitoimina painottuvat pedagogiset ratkaisut: tarkoituksenmukainen pienryhmätoiminta, ennakointi, toiminnan strukturointi, sensitiivinen ja kannustava ohjaus sekä puhetta tukevat ja korvaavat kommunikointikeinot, kuten kuvat ja viittomat.

Toiminnan strukturoinnin keinoina käytämme kuvin tuettua päivä- ja viikkojärjestystä sekä eri tilanteisiin soveltuvia kuvallista ohjausta. Myös muut pedagogiset tukitoimet ovat mahdollisia yleisen tuen aikana. Pedagogisia tukitoimia käytetään sekä yksittäin sekä yhdessä toisiaan täydentäen.

Tuen tarpeen aikana painottuvat samat pedagogiset tukitoimet kuin yleisen tuen aikanakin, mutta niitä käytetään intensiivisemmin ja yksilöllisemmin. Lisäksi tukea tarvitsevan lapsen yksilöllinen ohjaus korostuu ja huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö on tiivistä.

Ryhmään voidaan lisätä tuen tarvetta vastaavasti myös henkilöstöresursseja; ryhmäavustaja tai tutkivan tahon suosituksella avustaja yhdelle lapselle. Tai vastaavasti lapsen hoitoryhmän lapsimäärää voidaan pienentää.

Terapeuttien kanssa tehtävä yhteistyö kuuluu varhaiskasvatuksen tukimuotoihin. Terapeutit voivat käydä lapsen luona hoitopäivän aikana, terapeutit antavat konsultoivaa ohjausta varhaiskasvatuksen henkilöstölle sekä osallistuvat yhteistyössä vasu-, siirto-, hojks- ym. Palavereihin. Yhteistyötä tehdään myös muiden tahojen, kuten Lastensuojelun, neuvolan ja Nepsy-ohjaajan kanssa.

Lapsen tarvitsemat henkilökohtaiset apuvälineet tulevat yleensä sairaalan tai vammaispalvelun kautta. Tarvittavat kiinteät rakenteelliset muutokset tekee kunnan tekninen toimi ja kuljetuspalveluista sovitaan yhteistyössä huoltajien ja Soiten vammaispalvelun kanssa.

5.5.3 TOIMINTA SIIRTYMÄVAIHEISSA

Varhaiskasvatusjohtaja tekee tarpeen vaatiessa yhdessä huoltajien ja veon kanssa lapsen koululyykkäshakemuksen sekä erityiseen tukeen siirtymislomakkeen (11-vuotinen oppivelvollisuus) vuotta ennen esikoulun alkua. Lomakkeet toimitetaan rehtorille, joka tekee asiasta päätöksen. Varhaiskasvatusjohtaja tiedottaa rehtoria sekä koulun erityisopettajia tuen tarpeessa olevien lasten asioista 2 vuotta ennen lapsen koulun alkamista.

11- vuotisen oppivelvollisuuden aloittanut lapsi voi suorittaa esikoulun ensimmäisen vuoden päiväkotiryhmässä ja toisen vuoden koulun esiopetuksessa. Tai hän voi suorittaa kaksi esiopetusvuottaan koulun esiopetuksessa.

Siirtymävaiheissa tehdään yhteistyötä ja tutustutaan aktiivisemmin tulevaan kouluun. Tuleva esiopetuksen opettaja voi vierailla varhaiskasvatuksessa tutustumassa lapseen ja lapsi käy tutustumassa tulevaan kouluunsa. Siirtopalaverissa neuvolan ja kasvattajien välittämät tiedot siirtyvät tulevalle opettajalle. Kopiot lapsen vasusta ja muista lasta koskevista asiakirjoista siirtyvät tulevaan kouluun vanhempien luvalla tai välityksellä. Alkuperäiset asiakirjat säilytetään varhaiskasvatuksessa.

6.1 VAIHTOEHTOISEN PEDAGOGIIKAN TAI ERITYISEEN KATSOMUKSEEN PERUSTUVA VARHAISKASVATUS

Perhon kunnan varhaiskasvatuksessa ei ole erityisiä vaihtoehtoisen pedagogiikan tai elämänkatsomuksen päivähoitoryhmiä. Lasten ja perheiden katsomukset huomioidaan ja niitä kunnioitetaan varhaiskasvatuksen toiminnassa. Avoimuus ja asioista keskusteleminen lisäävät ymmärrystä puolin ja toisin. Perheiden toiveita kuunnellaan ja ne halutaan ottaa toiminnan suunnittelussa huomioon.

Vaihtoehtoisen pedagogiikan joitakin piirteitä käytetään varhaiskasvatuksen tavallisen toiminnan lomassa. Esimerkiksi montessori-pedagogiikan menetelmiä käytetään tavallisilla leikkivälineillä ja mindfulness-tyyppisiä rentoutusharjoituksia tehdään ryhmissä. Perhon kunnan varhaiskasvatuksen henkilöstölle on järjestetty satuhierontakoulutusta ja sitä käytetään yhtenä keinona lasten keskittymisen ja rauhoittumisen harjoittelemisessa.

7.2.1 PERHON VARHAISKASVATUKSEN TOIMINNAN ARVIOINTI JA KEHITTÄMINEN

Työyhteisössä toteutetaan säännöllistä itsearviointia. Yhteisössä kokoonnutaan kaksi kertaa vuodessa (joulu- ja toukokuussa) arvioimaan työtehtävien ja oppimisympäristöjen osalta, mikä toimii ja mikä ei toimi. Itsearvioinnin kautta työtä kehitetään jatkuvasti.

Toimintaa seurataan ja arvioidaan henkilöstön palaverissa, Kasvun kassin purkamisessa ja viikkopalaverissa sekä arviointia tulee tehtyä myös jokaisen lapsen vasu-palaverissa. Huoltajien ja lasten osuus toiminnan arvioinnista tehdään keväisin kirjallisen tai sähköisen palautekyselyn avulla.

Varhaiskasvatuksen henkilöstö käsittelee palautteet touko-kesäkuussa henkilöstön koulutuspäivän yhteydessä. Elokuulla pidetään henkilöstölle tulevan kauden suunnittelu-päivä, jolloin huomioidaan myös huoltajien ja lasten toivomuksia ja aloitteita tulevan kauden toiminnan suhteen.